

Nr 49

Utlåtande i anledning av väckt motion angående disponerandet av Kullaberg som fritidsområde.

I en inom andra kammaren väckt och till allmänna beredningsutskottet hänvisad motion II: 698 av herr *Henningsson m. fl.* föreslås, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att sådana åtgärder vidtages, att området Kullaberg så vitt möjligt ställes till allmän disposition som fritidsområde utan entréavgifter.

Det anföres i motionen bl. a. att behovet av fritids- och strövområden säkerligen kommer att öka och att det i Skåne finns flera härför lämpliga områden, bl. a. Kullaberg. Detta område är emellertid sedan år 1914 avstängt och äges av ett bolag, Aktiebolaget Kullabergs natur. Det är bevakat och grindarna öppnas endast mot avgift, som fastställs av bolaget. Personer som vägrat betala avgift med hävdande av allemansrätten har av högsta domstolen ådömts böter. Det är angeläget att allmänheten får fri tillgång till området.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från länsstyrelsen i Malmöhus län, statens naturvårdsnämnd, Skånes naturskyddsförening och Brunnby kommun.

Länsstyrelsen och naturvårdsnämnden har i sin tur inhämtat yttrande från fysiografiska sällskapet i Lund.

Fysiografiska sällskapet i Lund anför, att den i motionen nämnda delen av Kullaberg år 1914 avstyckades från Krapperups fideikommiss och utbjöds till försäljning. Spekulanter som önskade utnyttja området för stembrytning eller bebyggelse anmälde sig. För att hindra områdets förstörelse bildades då ett bolag, AB Kullabergs natur, med 800 aktier, av vilka nu 591 donerats till sällskapet, som hoppas att så småningom få hela aktiestocken. I vart fall har sällskapet redan majoriteten och därmed bestämmanderätten. Någon utdelning förekommer ej. Den verksamhet som bedrivs består dels i naturvård och dels i åtgärder för att bereda allmänheten tillgång till ett välvårdat naturområde med bekvämligheter av olika slag.

Områdets flora och fauna skötes av fackmän, och årligen företages vetenskapliga undersökningar inom området av zoologisk, entomologisk, växtbiologisk, geologisk och arkeologisk art. Resultaten publiceras i en skriftserie, av vilken 10 häften utkommit.

Andra mera praktiskt betonade åtgärder har vidtagits, såsom permanentning av huvudvägarna, anläggande av promenadstigar, uppsättande av vilsoffor, uppförande av toalett, anordnande av trappor till frekventerade badområden, anläggande av bassäng för barnbad o. d. Badplatserna hålls i ordning och nedskräpande föremål avlägsnas. Ett värdshus och en kaffestuga har inrättats. Över 1 000 parkeringsplatser har anordnats.

Sällskapet framhåller att denna verksamhet medför kostnader och fördenskull uttages en avgift, så beräknad att någon vinst icke uppkommer. Området är icke avspärrat med grindar och är utan avgift öppet för allmänheten under större delen av året. Avgift uttages endast under den tid, då särskild service- och bevakningspersonal måste befinna sig på berget, d. v. s. under den period på sommaren och vid vissa helger, då tillströmningen till detta ganska lilla område blir utomordentligt stor.

Området torde vara det mest välvårdade naturvårdsområdet i landet och genom att verksamheten bedrivs utan vinstintresse har det allmänna garantier för att det icke kommer att förstöras och att någon exploatering icke kommer att ske.

L ä n s s t y r e l s e n i M a l m ö h u s l ä n framhåller, att det är utomordentligt önskvärt, att för fritidsverksamhet lämpliga områden vid Skånes västkust friställes från bebyggelse. Länsstyrelsen ser med tillfredsställelse att det viktiga området inom yttersta delen av Kullahalvön har kunnat bevaras från exploatering. Området är utomordentligt välskött, och antalet besökare är mycket stort. Ett fritidsområde fordrar fortlöpande underhåll, vilket drar en betydande kostnad. Kullabergsområdet är föredömligt skött och att tillträdesavgift upptages under vissa tider synes icke behöva föranleda några invändningar. Avgifternas storlek bestämmes ej med utgångspunkt i bakomliggande vinstintressen utan med hänsyn till självkostnaderna för områdets förvaltning.

Länsstyrelsen understryker att tillträdet till området är helt fritt för allmänheten även om det är avgiftsbelagt under en mindre del av året. Länsstyrelsen ifrågasätter, om det i framtiden blir möjligt att medgiva avgiftsfritt tillträde till sådana fritidsanläggningar där betydande anordningar för besökarnas bekvämlighet anordnas. I så fall måste staten ikläda sig högst betydande ekonomiska förpliktelser.

Länsstyrelsen framhåller avslutningsvis att med hänsyn till det föredömliga sätt på vilket området skötes ingen anledning föreligger till åtgärder från samhällets sida.

N a t u r v å r d s n ä m n d e n anlägger i huvudsak samma synpunkter. Enligt nämndens mening är områdets skötsel ordnad på ett föredömligt sätt. Skulle området omhändertas av ett statligt organ, måste detta med hänsyn till dess värde och dess synnerligen stora behov av tillsyn och vård medföra omfattande ekonomiska åtaganden från statens sida. Naturvårdsverksamheten måste i dagens läge främst inriktas på att säkerställa den stora grupp

värdefulla naturområden, som ännu saknar erforderligt skydd. Nämnden avstyrker motionen.

Skånes naturskyddsförening anser skötseln av det fridlysta området mönstergill och finner det skäligt, att en ringa avgift uttas under högsäsongen, så att täckning erhålles för de med skötseln förenade utgifterna. Områdets maximala utnyttjande torde snart vara nått. Enligt föreningen är det angeläget att säkra tillgången på lämpliga fritidsområden, och en riktig väg är därvid inte att binda betydande kapital vid redan fridlysta och föredömligt skötta områden. Föreningen finner ingen anledning föreligga till sådana åtgärder som avses i motionen.

Kommunalnämnden i Brunnby kommun, inom vars gränser området ligger, uttrycker sin tillfredsställelse över att naturvännerna en gång lyckades skydda området från ödeläggelse och omnämner de åtgärder, som Fysiografiska sällskapet vidtagit till allmänhetens trevnad. Det framhålles att området visst inte hålles ständigt avstängt utan tvärtom under större delen av året är helt öppet och fritt tillgängligt. Avgift upptages endast vid högsäsong. Då måste 12 man arbeta som vakter för att hålla ordning vid bad och toaletter. Två man är då ständigt sysselsatta med att avlägsna förorenande lämningar efter den besökande allmänheten såsom papper, kartonger, plastpåsar, burkar, flaskor, cigarettfimpar o. d.

Inom Brunnby kommun har man inte märkt något av den påstådda opinionen, och man kan fråga sig vad en opinion skulle rikta sig mot. Alla har ju fri och obehindrad tillgång till större delen av Kullaberg — det är endast en mindre del av berget som äges och skyddas av AB Kullabergs natur. Skillnaden är att i det avstängda området kan man fullgöra hela utflyktsprogrammet utan att stiga ur bilen, medan man i det öppna området tvingas att ställa ifrån sig bilen och ta sig fram till fots. Det ligger inte något orimligt i att de som vill ha service och bekvämlighet också får betala vad det kostar.

Kommunalnämnden anser att kullabergsområdet är synnerligen välskött ur såväl naturvårdssynpunkt som med hänsyn till allmänhetens intressen. Det är inte sannolikt att staten skulle kunna sköta området bättre. Det är inte heller säkert att området skulle tåla vid den förslitningsökning, som skulle följa om hela området gjordes helt fritt för allmänhetens tillträde.

Någon ändring i nu bestående förhållanden anser nämnden icke befogad.

Utskottet

I motionen hemställes om åtgärder i syfte att området Kullaberg såvitt möjligt måtte ställas till allmän disposition som fritidsområde utan entréavgifter.

Här ifrågavarande fritidsområde på yttersta delen av Kullahalvön äges av Aktiebolaget Kullabergs natur, vari Fysiografiska sällskapet i Lund innehar

aktiemajoriteten. Som framgår av remissyttrandena är området under större delen av året öppet för allmänheten utan avgift. Sådan uttages endast under den period på sommaren och vid vissa helger då tillströmningen till området är särskilt stor och särskild service- och bevakningspersonal måste anlitas. Bolaget tillgodoräknar sig icke någon vinst på avgifterna, utan eventuella överskott på intäkterna användes helt för att bekosta olika anordningar m. m. inom området — förbättring av vägarna, uppsättande av vilsoffor, anläggning av badplatser m. m. I övrigt vitsordas allmänt i remissyttrandena att området skötes på ett föredömligt sätt.

Utskottet finner mot bakgrunden av det ovan anförda icke skäl förorda något initiativ i ärendet från riksdagens sida utan hemställer,

att motion II: 698 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 november 1965

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

HARALD J. SKOGLÖSA

Närvarande:

från första kammaren: herrar Eric Gustaf Peterson, Enarsson, Helleblad, Oscar Carlsson, Hedlund*, fru Olsson, herrar Helge Karlsson, Wååg, Torsten Hansson*, Blomquist och Kilsmo*;

från andra kammaren: herr Skoglösa, fru Jäderberg, herrar Svensson i Kungälv, Lundmark, Haglund, Wikner, Börjesson i Glömminge, Nilsson i Bästekille, Gustafsson i Uddevalla, Westberg, Nilsson i Agnäs och Andersson i Örebro.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.